

Toimetus ja tallitus
Rakvere Viru Maleva staap
Telefon 8.

Kuulutuste hind:
Kuulutuste küljel 3 s. veeru mm.
Esiküljel . . . 8 . . .
Teksti sees . . . 12 . . .

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:
postiga 1 kroon aastas.

Tellimisi võtavad vastu peale
maleva staabi kõik kompaniide
päälikud ja naiskodukaitse jaos-
kondade esinaised.

V i r u

Malevlane

Nr. 7

Neljapäeval, 20. veebruaril 1936. a.

VIII aastakäik.

Õige tee põhiseaduse parandamiseks

Riigivanema kõne 16. veebruaril s. a.

Riigivanem ütles oma kõnes järgmist:

Nädala pärast peab meie rahvas otsustama praegu ja võib-olla ka väga kauge tuleviku kohta väga tähtsa küsimuse meie rahva ja meie riigi elus. Ta peab oma hääletusega ütlema, kas ta soovib, et praegust põhiseadust läbi vaatama tuleks kokku rahvuskogu neil alustel, mis riigivanema otsusega temale otsustamiseks ette on pandud. Täna on üle maa tuhanded ja kümned tuhanded inimesed koos, et viimastel koosolekutel, mis veel enne hääletamist võimalik pida on, selgusele jõuda, kas sellel hääletusel poolt olla või vastu.

Mina selle lühikese aja jooksul, mis mul võimalik on mõttevahetuseks täna ära kasutada, tahaksin puudutada ainult paari küsimust, mille kohta ma kuulnud olen, et kahtlused mitmel pool olemas on.

Ma tean, et ka haritud ringkondades inimesi on, kes sugugi ei salga seda, et nad rahvahääletusel panevad „vastu“.

Neile just ma tahaksin paar mõtet avaldada, mis neid sunniks oma otsust veel revideerima. Kõigepealt ma võin kindlasti konstateerida seda, et praegu ei kuule kustki niisuguseid hääli, kes oleks suutnud ja võinud tunnistada, et meie praegune põhiseadus niisugune on, et selle juures mitte midagi tarvis parandada ei oleks. Isegi need, kes olid tema kokkuseadjad, nii kuidas ta rahvahääletusele läks, on avalikult tunnustust annud, kui nad sisse andsid parandu-

se projekti, mis pidi rahvahääletusele tulema, et see põhiseadus ka nende arvates puudulik on.

Nüüd, kui see rahvahääletus teiselt poolt ette on pandud, ei ole nemadki suutnud ega tahtnudki tõendada, et nad tunnistaksid oma põhiseadusest, et see võiks meie riigi juhtimisel kauemaks ajaks maksuma jääda. Mina ei taha mitte öelda, et see põhiseadus oleks niisugune, et ta riigi otsekohesesse hukatusse viiks, sest seaduste täitmine ripub inimestest. Meie oleme viimase kahe aasta erakordsetes oludes suutnud ära elada ja meie ei ole tagurpidi läinud, vaid meie riigis on nii mõndagi paremaks muutunud.

See ei ole aga veel põhjus, mis sunniks meid ütlema, et see põhiseadus ka rahulikeks aegadeks ja kauemaks ajaks võiks püsima jääda.

Mina ei taha praegu maksva põhiseaduse puuduste juures peatuda, vaid puudutan neid küsimusi, mis meil praegu maksva põhiseaduse puuduste parandamise juures tuleks silmas pida.

Neli võimalust.

Põhiseaduse parandamise võimalus on maksvas põhiseaduses ette nähtud rahvahääletamise kaudu. Rahvahääletusele võib põhiseadus minna kahel teel — kas riigikogu ise võtab ühe põhiseaduse paranduse ettepaneku vastu või tehakse see rahvaalgatusel. Oleksid ka veel teised teed

võimalikud, see tähendab, maksva põhiseaduse juures võib riigivanema dekreediga kokku kutsuda laiemalt valitud kogu, kes võiks põhiseaduse läbi vaadata ja selle parandamiseks kava valmistada. Neljas võimalus on see, et rahvas ise oma hääletamisega volitab riigivanemat andma dekreeti, millega teatavatel alustel põhiseaduse parandamine rahvuskogu poolt ette võetakse.

Kui meie nüüd ütleksime, et see viimane moodus ei ole hea ja et selle vastu tuleks hääletada, siis jääks meile kolm teistsugust võimalust — rahvaalgatuse, riigikogu ja ka riigivanema dekreeidi kaudu, s. t. ettevalmistava kogu kaudu.

Kas need kolm võimalust on paremad, et nüüd soovitatud võimaluse vastu hääletada?

Meie oleme läbi elanud rahvahääletuse, kus põhiseadus on väljaspool välja töötatud ja rahvale eelnõuna ette pandud. Meie viimane, maksev põhiseadus on sel viisil sündinud, ja meie peame tunnistama, et ta puudulik on, ja nimelt seepärast, et ta ettevalmistamine, kavade väljatoomine, on puudulikult sündinud. Inimesed on kokku tulnud, on midagi kokku seadnud ja selle rahvale siis ette pannud. Kuna aga rahvahääletamisel ei ole võimalik parandada puudusi, siis tuli see kava ka kõigi puudustega vastu võtta. Kontrolli põhiseaduse kava kohta ei olnud mingisugust, sest eraviisil kokku seatud kava ei olnud enne teada, kui ta rahvahääletusele läks.

Niisugune väikese ringkonna poolt valmistatud põhiseadus võib tuua hädaohtu, kuid tema käiku ei saadud takistada.

Teine võimalus, et riigikogu põhiseaduse muutmise algatab, on juba suurema avalikkuse ees ja suurema kontrolli all. Aga meie teame, et riigikogusse ei valita riigikogu liikmeid mitte ainult neid, kes kõik riigiõiguse tundjad oleksid, vaid neid valitakse palju laiemate ülesannete jaoks. Nad tulevad sinna, et seadusandlust teostada täies ulatuses, ja sagedasti on nende hulgas väga vähe neid, kes põhiseaduslike küsimustega lähemalt tuttavad oleksid. Nii et riigikogu ei anna ka seda, et seal oleksid niisugused inimesed, kes põhiseaduse koostamisel kompetentsed oleksid ja ka kogemusi juure tuua võiksid.

Kui praegusel korral tahaksime põhiseadust parandada, siis oleks riigikogu kaudu kaks võimalust. Praegune riigikogu, valitud endise põhiseaduse järele, olgugi et ta ei tööta, võidakse kokku kutsuda. Aga ma ei usu, et praegune riigikogu oleks niisugune, et ta käest võiks nõuda kõige täielikumal kujul välja töötatud põhiseadust. Selle paari aasta jooksul, kui riigikogu ei tööta, on ta seljatagune jäänud hõredaks ja on küsitav, kas ta tarvilise autoriteediga võiks tegutseda, kui ta kokku tuleks ja kuipalju ta töö kui riigikogu töö leiaks tunnustust.

Teine võimalus on, et meie võiksime riigikogu kokku kutsuda, valides praegu maksva põhiseaduse järele. Aga meie teame, et ka selle põhiseaduse järele riigikogu liikmete valimine on proportsionaalsuse alusel. Ja meie võiksime saada jälle riigikogu, kus uuel jõul lööks lokkama parteiline, fraktsiooni võitlus, kuhu vähe inimesi pääseks, kes põhiseaduse parandamise juures autoriteetsed võiksid olla, ja karta on, et siis niisuguse riigikogu töö resultaat põhiseaduse parandamise alal võiks puudulik olla.

Jääks kolmas abinõu: riigivanema dekreediga nõuandev asutus kokku kutsuda. Siin on riigivanemal täis võimalus oma äranägemise järele valimisseadust luua. Dekreediga kokku kutsutav kogu ei oleks seadusandlik asutus, vaid nõuandev asutus teatava küsimuse kohta. Ja siin oleks riigivanema vabadus dekreediga nii korraldada, kuidas see tema ja valitsuse arvates kasulik oleks. Mina aga tähendaksin selle peale, et

riigivanema dekreediga kokku kutsutud kogu, nimetame teda ka rahvuskoguks, ei omandaks seda autoriteeti, kui sarnane kogu, mis rahva enese vabal tahetel valitud on.

Seepärast kõiki neid võimalusi võrreldes praegu ette pandud võimalusega, mis rahvale otsustada antakse, peame meie tunnistama, et

kõige paremal kujul, kõige täielikumal kontrolli all töötaks rahva vaba hääletamise teel kokku tulnud rahvuskogu, nagu seda praegune rahvahääletus ette näeb.

Kui aga arvatakse, et selle poolt praegu olla ei saaks, siis peaks leppima juha palju puudulikuma moodusega, siis peab valima ühe neist kolmest viisist, ja on karta, nagu ma tähendasin, et töö siis mitte täiuslik ei saaks.

Rahvuskogu ülesanne.

Rahvuskogul, mis rahvahääletamise tagajärjel kokku tuleb, oleks ainult üks ülesanne, nimelt põhiseaduse parandamine. Teist seadusandlikku tööd tema käest ei nõuta. Selle töö juures ei saa üles kerkida parteilisest mõtteviisist tingitud lahkelid päevakorral olevate küsimuste kohta. Seal saavad inimesed tööd teha nii-titleda akadeemilises õhkkonnas. Seal niisuguseid küsimusi lahendada ei tule, mis arusaamatusi võiksid tekitada poliitiliste ja parteiliste seisukohtade poolest. Seal võivad mitmesuguse poliitilise vaatega inimesed põhiseaduse parandamise juures üksmeelsel arvamisel olla ja ühte parteisse kuuluvad inimesed selles küsimuses lahkuminevatel kohtadel asuda. Igatahes jäävad seal kõik poliitilised võitlused kõrvale ja meie saaksime luua õhkkonna, kus tõsiselt on võimalik töötada ja kus kõik põhiseaduse osad tõsiselt läbi kaalutakse, mis siin puudulikud on leitud olevat ja mida oleks tarvilik parandada.

See rahvuskogu ei koosneks mitte üksi neist liikmetest, kes otsekohe rahva poolt on valitud, vaid paralleelselt töötaks veel teine kogu, kes ei ole valitud rahva poolt, vaid kus on esitatud meie kõrgemad riigiasutused, meie kõrgemad kohtuasutused, ülikool, omavalitsused, kaitseliit, kirikud, meie vanemad sõjaväelased. Peale nende terve kogu mitmesuguste kutsete esindajaid, kes seal ei esinda mingusuguseid parteisid ega poliitilisi maailmavaateid, vaid kes

oma kutselt organisatsioonide poolt leitakse tarvilikud olevat põhiseaduse väljatöötamise ja parandamise tööd osa võtma ja põhiseadusega ühenduses olevaid küsimusi selgitama.

Meie saaksime sel viisil kogu, mida meie seni oma avalikus elus veel tunnud ei ole. Siin on kaks kogu koos töötamas, üksteist kõrvuti täiendades, üksteisele nõu andes ja võib-olla mõnikord ka lahku minnes, ja kes siiski koos annavad meie uue ja elule vastava põhiseaduse. Kui säärane kogu annab meile põhiseaduse, siis võime öelda, et oleme oma oludes kõige täielikuma kuju annud asutusele, kes meile võib põhiseaduse välja töötada või seda täiendada.

Rahvuskogu, nagu rahvahääletus seda ette näeb, ei saaks töötada ilma igasuguste piirideta, vaid rahvahääletuses on ette nähtud nurgakivid, millele meie põhiseadus tuleks rajada. Ta peaks olema niisugune, et rahva võim jääb maksma oma vabariigis, et rahvas jääb, nagu see seni oli, kõrgemaks võimukandjaks ja kõrgemaks võimuallikaks. Meie peaksime oma põhiseaduses jälle ellu kutsuma riigivanema või presidendi instituudi, küll aga võivad olla teised võimu vahekorrad kui praegu. Meil peab olema riigijuht, kes kõiki asutusi suudaks tasakaalus hoida ja neid juhtida. Rahvaesinduse kahekojaline kogu peaks niisugune olema, kus mõlemad kodad üksteist tasakaalus täiendavad, millest peale rahva poolt valitute osa võtavad ka teised esindajad, samuti nagu nad rahvuskogust osa võtavad. Missugustes piirides see stünnib, see jääb rahvuskogu määrata. Ette on ainult nähtud, et seadusandlik kogu peaks olema kahekojaline. Rahvaesindus jääks vabaks ja kõrgemaks asutuseks riigis ja mitte enam sarnaseks, nagu ta oli kõige esimese põhiseaduse järele, kus ta oli ainuvalitsejaks ja täidesaatev võim pidi ainult tema näpunäidete järele töötama. Mõlemad võimud, nii seadusandlik kui ka täidesaatev, peavad ühevääriliseks jääma ja riigi president või riigivanem peab selle järele valvama, et kumbki neist võimudest üle piiri ei läheks. Rahvas oma kogus jääks kõrgemaks võimuks ja kohtumõistjaks ning kui presidendil on tarvis rahva poole pöörduda, peaks ta võima seda põhiseaduse järele teha.

Nii meie näeme, et suuri muudatusi peale kahekojalise rahvaesidnuse rahvahääletusele ette pandavas kavas ei ole.

Kui see rahva tahtmine on, et rahvahääletusel see kava vastu võetakse, siis loodan ma, et suudame üle maa mõlemasse kogusse leida küllalt inimesi, kellel teadmisi, kogemusi ja autoriteeti on ja kes kõiki meie elu-avalduisi ja alasid suudaksid esindada. Nii et meie saaksime lühikeseks ajaks — rahvuskogu tööaeg on kuue kuu peale ette määratud — kokku kutsuda rahvaesinduse, mille peale meie kindlad võime olla, et ta kõik annab, mis meie rahvale põhiseaduse alal anda paremat oleks.

Seepärast ma arvan, et need, kes praegu ehk veel veendunud on, et oleks võimalik ja põhjus vastu hääletada sellele ettepanekule, et nad peaksid ise, kui nad teistele ei saa avalikult soovitada, mis rahvuskogu asemele tuleks, enesele ette kujutama, missugune viis parandada seda põhiseadust, mille puudulikkust tunnustame, parem oleks. Kui kellelgi paremat ei ole, siis arvan, et iga kodaniku kohus on hääletada selle poolt, mis rohkem vastab sellele, mis annab tagatise, et põhiseadus saab rahvatahtele rohkem vastav, kui see või mõni teine viis, mis põhiseaduse revideerimiseks tarvitusele võetakse. Ja seepärast arvan mina ja olen kindel, et meie rahva enamus, tõsiselt järele kaaludes ja tundes, et aeg on tulnud astuda samme, mis meid viiks jälle normaalaegade juure tagasi, hääletab rahvuskogu kokkukutsumiseks võimaluse andmise poolt. Selleks nähakse võimalus valitsusele kõiki eeltöid tegema hakata selleks, et meie võimalikult kiirelt suudaksime tagasi tulla olukorra juure, kus meie seadusandlus jälle tegevusse võiks astuda, kus valitsuse ja seadusandluse vahel normaalvahekorrad valitseksid.

Need kaks aastat, kus oleme nüüd ainult pooleldi maksva põhiseaduse abil pidanud elama, ei ole kerged olnud. Siin on tulnud pingutada kõigil riigivõimudel. Ja kui meil nüüd siiski peale neid katseid, mida oleme pidanud läbi elama, on võimalik rahulikult otsustada, siis tuleb seda meie rahva rahulikkuse ja tasakaalukuse arvele panna.

Üks välismaalane, välisriigi esindaja, ütles kord, et teie rahvas on nii rahulik ja tasakaalukas, et kui ta näeb ainult kordnikku uulitsa nurgal, siis võib teil kõik kadunud olla, valitsus ja rahvuskogu, ta käib ikka rahulikult, kui ainult kordnik on väljas. Ja see on tõesti meie õnn, et meie kui põhjamaaine rahvas kõigi nende katsete peale vaatamata, mis meie läbi oleme pidanud elama, —

mina ei taha siin nende kohta kõva sõna öelda — mis meie kohta siiski väga ülekohtused on, ja mis väljapoole meie vastu sihitud on olnud, ning mis meie iseseisvuse ja meie seisukorra oleks võinud pahempidi pöörata, kui need korda oleks läinud, et meie nende katsete peale vaatamata siis niisuguses seisukorras oleme, et meie maa ja rahvas rahulikult võib rahvahääletusele asuda. Meie võime selle peale uhked olla, sest see on tunnistus, et meie rahvas poliitilises elus riigi loomiseks ja kaitseks kiips on.

Seltskond uuesti organiseerimisele.

Ma tahaksin nüüd veel õige lühidalt selle peale tähendada, et meie mitte ainult ei pea sellega leppima, et meie parandame üht seadust, seame selle paragrahvid ümber ja oleme siis rahul, kui meie suudame ainult seaduses kõike silmnähtavalt heas korras hoida. Meie peame tunnustama, et meie oma riigi ülesehitamises ei ole kõiki abinõusid ära kasutanud, mida meie oleksime pidanud tegema. On olnud suuri ja vanu riike, kes oma iseseisvuse on kaotanud ja kelle rahvad on pidanud pikki aastakümneid teiste riikide käskude all elama. Ja see on sellepärast tulnud, et need rahvad ei ole suutnud oma riikidele küllalt kindlat alust sisemise distsipliini ja organisatsiooni võrguga luua. Tähtis ei ole üks see, et riigi kõrgemad ja alluvad asutused töötaksid korralikult, rahulikult ja tasakaalukalt, vaid palju tähtsam on see, kas rahvas ise on organiseeritud selleks, et teatud riigikorda ülal pidada, seda täiendada ja kaitsta ning igasugused pealetungimised tagasi lüüa.

Meie organisatsioonid, kui nii ütelda tohiksime, on meie eneste nahast kedratud lõngadest koetud. Meie ei ole saanud abi teiste käest. See, mida lõime, on meie vaesusest ja raskusest, need on meie iseseisvusest ajajärgust väljapigistatud organisatsioonid. Et need seepärast täielised oleksid, et nendes kindel süsteem läbi viidud oleks, et neis oleksid rakendatud kõik jõud, seda ei või meie ütelda. Meie seltskonna uuesti organiseerimise peab nüüd algama. Meil oldi arvamises, et see on tõsine poliitika, kui mindi rahva juure enne valimisi ja riigi kulul lubati, mida aga keegi suutis. Mitte selles ei seis poliitika aluste loomine, kui ainult mõne aja järele käiakse rahvast ele-

wusse ajamas. Poliitika alus põhjendab kahel aluskivil: see on kultuuri-töö, mis koondab ja kasvatab majanduslikke jõudusid, ja neid mõlemaid pooli saab koos hoida ja edasi viia ainult sisemise distsipliini ja korra juures. See sisemine distsipliin ja kord on meil väga puudulik ja asutuste võrk on juhuslik ja mitte küllalt tasakaalus ja koostöökis sageli konarlik.

Kui meie hakkasime korraldama oma seltskonda kodade alusel, siis nägime, kui vähe on meil organiseeritud seltskonda ja kui palju tuleb veel seltskonna organiseerimise tööd teha, et meil oleksid kindlad organiseeritud ringkonnad, mis käiksid ühe tsentrumi alla ja riigi jõu korraldamisel üksteisest kinni hoiaksid ja hädakorral kogu rahva jõu liikuma võiksid panna.

Üksi parteiliste organisatsioonide peale toetudes ei suuda meie väikearvuline rahvas mitte kõike seda jõudu avaldada, mis vajaline. Keegi ei või ette näha, missugused tormid võivad poliitikaelus tulla. Suunda ja aega ei tea keegi ette ütelda. Need rahvad on hädaohu vastu kindlustatud, kes on sisemiselt organiseeritud ja kelle juhid on suutnud distsipliini kogu rahva organisatsioonides läbi viia. Meie haritud jõududel seisab siin määratu tööhulk ees.

Meie tahame poliitikategevust näha ainult kõrgemates tippudes. Meil arvatakse, et kui meil ministeeriumi või kõrgemaks riigijuhiks saadakse, et see on ainus poliitikatöö.

Poliitikatöö on ka igapäevane hall töö.

Kõik teevad poliitikat, kes organiseerivad meie seltskonda, kes sihi-kindlalt seda teevad ja kasutavad selleks meie majanduslikku ja kultuurijõudu. Need juhid, kes sealt on välja kasvanud, on tegelikult riigijuhid ja hädakorral oskavad rahvast välja viia ettetulnud raskusist. Suurte sõnade tegijad ei ole need, kes rahvast ja riiki hädaohust välja viivad, vaid riigijuhid on need, keda küll ei ole kaugele nähtud, kes aga äkki kerkivad esile ja oskavad kõige väiksemate abinõudega luua kõige suuremaid kultuuriväärtusi ja korraldada riigielu nii, et rahvas jõuaks tormidele vastu panna.

Meie ei oleks suutnud mitte nii kergesti oma talude võlgasid ümber laenustada, kui ei oleks hulka inimesi, kes aastakümnete jooksul on loonud võrdlemisi suure tähtsusega ühistegeviste pankade võrgu. Ainult nende abil on riigil võimalik

olnud kergesti meie talusid võlgade raskusest päästa ja rahulisele elule käiku anda. Kui meie ei oleks suutnud seda teha, ei oleks meie maal seia rahu ja julgeolekut valitsenud, sest suur hulk meie loovaid jõudusid oleks ärevil olnud oma varanduse pärast.

Sellepärast peame meie, kui tahame riiki üles ehitada, hakkama suure lugupidamisega sellest igapäevast väikesest tööst kinni, peame oma jõudusid koondama ja oma noori kasvatama selleks, et järk-järgult ülespoole tõusta ja siis rahva juhtimisele jõuda.

Ei mitte võimalik meistriks saada ilma eeltöötä. Kes meistriks

tahab saada, see peab end enne harjutama tööga. Ei ole mitte õige, nagu üteldakse, et tarvis ainult enne valimisi mööda maad ringi käia, ja poliitiline juht on valmis. Meie peame rahva jõudusid kasvatama hakkama ja valima nende seast riigijuhtideks, riigitiituri juure neid, kes oskavad ka igapäevaste väikeste tööde juures jääda juhi kohale.

Juhtide väljavaliik on meil kõige raskem ja valusam küsimus.

Et see valik õieti saaks sündida, seda peab meile võimaldama sellekohane riigikord. See uus kord, mille nüüd loome, annab meile võimaluse organiseerida riigikorda uutal alus-

tel, et mitte poliitilised parteid ei saaks jõudude killustamiseks tööd teha, vaid et meie saaksime töötada oma elukogemuste ja parema oskuse järgi selleks, et oma riiki kindlale alusele seada. See uus põhiseadus peab meile need võimalused andma. Olen kindel, et meie suudame üksikud lahkarmised ja lahkuminekud vaadetes kõrvale heita ja ühes meeles koos meie riigi ülesehitamisele asuda. Mingid lahkuminekud ega kõrvalehoidmised ei tohiks meid segada selle suure, rahvariigi ülesehitamise töö juures.

Kõigile nähtavaks aluseks selle ülesehitava töö juures olgu meie üksmeelne poolt-hääletamine järgneval rahvahääletusel.

Peame võtma vastu võitluse kutse...

Peaministri asetäitja ütles oma kõnes:

Minu kõrgeaulised kuulajad siin saalis ja üle maa kõigil meie kokkutulekuil! Kui umbes 1½ kuud tagasi meie riigivanema poolt tuli üleskutse rahvale anda hääletamise kaudu otsus rahvuskogu kokkukutsumiseks, siis, tuletame meelde, meie arusaamised ja arvamusid väga laiaides kihtides, olid mitmesugused ja erilised.

Riigivanem tegi aga otsuse neis meeoleludes, mis olid meil üle maa valitsema pääsmas läinud aasta 8. detsembri hommikuste sündmuste järele.

Meeleolud sellelt hommikult tungisid meie hingedesse ja südamesse seepärast, et siin oli toimunud katse, ettevalmistus pöoret sünnitada meie sisemises korras väljaspool neid viise, nagu meie harilikud kodanikud oleme harjunud otsustama ja toimima. Pöoret taheti sünnitada viisidega, nagu seda on relvad, granaadid, pommid, dünamiit jne., tähendab viisidega, millega Eesti rahvas ei ole harjunud oma riiklikkudes küsimustes tegema otsust. Aga sellest hoolimata nii meie haritlaskonnas, kui ka teistes seltskonna kihtides, tööliskonnas, põllumeeskonnas, linna- kui ka maarahva keskel kostis hääli siin ja seal, kas olla poolt või vastu.

Nüüd on, minu austatud kuulajad möödunud 1½ kuud ja meie võime lugeda igapäev ajalehtedes, võime kuulata koosolekutel ja teistel rahvakogunemistel, et meie rahva mee-

leolud võtavad enesele kindla kuju ja kindla ilme selleks, et eelolevas veebruarikuus ühises võitluseaktisoonis kogu meie rahvas peab hoidma kokku, kui üks mees ja kui üks naine, et võime võitlusesse sammuda meie kõige tähtsama otsuse tegemiseks — rahvuskogu peab tulema kokku. (Kiiduavaldused.)

Minul on olnud võimalusi viimastel nädalatel kõigi meie kihtidega olla kõnelusis, kui ka mõttevahetuis koosolekuil. Mul on olnud võimalusi käia meie tööliste keskel, on olnud samuti võimalusi käia põllumeeste keskel, nii linnarahva kui ka maarahva keskel ja usume siin, mida ma ütlen ja ma ütlen praegusel korral kogu maale,

et meie rahvas tema valdavas enamuses tahab seda, et põhiseadust korraldavad kogu rahvuskogu näol astub kokku, astub kokku rahva enese otsusel. (Kiiduavaldused.)

Ühe maanurga üleskutse.

Alles paar päeva tagasi ma lugesin üht üleskutset meie maakonna linna ajalehest, mis ei ole arusaadavalt siia kostnud, mille olid valmistanud meie kaugema lõunanurga ühe valla kodanikud, nii põllumehed kui töölised nende arusaajamas osas ja levisanud oma allkirjadega kümnete ja kümnete viisi oma nurga rahva sekka. Ma kuulasin järele ja mulle öeldi, et keegi ei ole väljaspoolt mitte mingisugust algatust selleks tei-

nud, vaid, et rahva arusaajamad ja juhtivamad inimesed kõigist selle valla kihtidest on tulnud kokku ja omavahel leidnud, et teisiti ei saa, kui et peame minema ühes meie riigijuhtide kutsega, ja seda selles üleskutses annavad nad edasi. Millised meeolelud peegelduvad neis kutsetes ja neis püüetes rahva enese keskelt tulevana, seda tahaksin ma tutvustada ka siin tänasel koosolekul, et meie kuuleksime, mis arvavad meie laiad rahvahulgad ise ja kuidas nad suhtuvad täiesti õieti, täie teadmiselega meie antud ajajärgu ülesannetesse. Selles üleskutses meie loeme järgmist:

„Meie lugupeetud riigivanem, kaitsevägede ülemjuhataja ning vabariigi valitsus, olles kaks aastat riigielu korraldanud ja juhtinud praegu maksva põhiseaduse järele, on tulnud kindlale veendumusele, et see põhiseadus ei ole vastuvõetav demokraatliku, s. o. rahvavalitsusliku riigikorra juures, sest niisugune riigikord võib saada hädaohlikuks riigile ja rahvale.

See põhiseadus annab riigivanema kätte nii suure võimu, et kui ta oma võimu täies ulatuses teostama hakkaks, võiks ta sattuda rahvaesindusega sõjajalale ja sünnitada rahva seas meelekibedust, viies sellega riigi niisuguste rahutuste ette, nagu Lõuna-Ameerika riikides, kus teatavate vaheaegade järele tulevad ette mässud. Käesoleva põhiseaduse järele on riigivanemal sama piiramata võim, nagu see oli Vene tsaaril enne dumat.

Rahvaesinduselt on ära võetud riigi eelarve kinnitamise ainuõigus, mis ometi peaks kuuluma ainult rahvaesindusele. Kui rahvas annab võimaluse maksusid võtta, siis on loomulik, et tema esindajate otsustest peaks ära rippuma ka nende tarvitamine. Nagu kohapealsetes ühingutes sissetulekud, väljaminekud ja puhtakastajaotuse kinnitavad nende peakoosolekud, nii peaks sündima see ka riigi eelarvega.

Sel põhiseadusel on veel palju teisi puudusi, tema on nagu põlve otsas maha kirjutatud, ja inimesed, kes seda kokku seadnud, on seda teinud suure kiirusega, ilma teadmiste ja kogemusteta meie riigi valitsemises.

Neist puudustest on viimasel ajal aru saanud ka praeguse põhiseaduse koostajad vapsid, nõudes enda koostatud põhiseaduse parandamist. Sellelega on nad ise avalikult tunnistanud selle puudulikkust. Kuid 8. det. l. a. sündmused näitasid, et neil isikuid ei olnud head tahet riiki aidata ja rahvaelu korraldada, vaid tahtsid segadust sünnitada oma kasuks.

Sellepärast on härra riigivanema soov — kokku kutsuda rahvuskogu, kõigiti vastuvõetav ja otstarbekohane. Rahvuskogu koostab ühiselt kuue kuu jooksul põhiseaduse paranduse nii, nagu see kasulik kogu rahvale, kuna pärast seda laiali läheb. Palka rahvuskogu liikmed ei saa, vaid nendele tasutakse ainult istungitest osavõtmise kulud.

Praegune rahulik kord riigis on tingitud peaaegjalikult riigijuhtide tublidusest, sest veel ei olegi asutud põhiseaduse üksikasjalisele täitmisele, mis väga kergesti võimaldaks võimu sattumist uulitsale.

Kokku kutsuda riigikogu praeguse seaduse alusel ja valida riigikogu liikmeid endiselt poliitiliste parteide kihutustöö saatel, nagu see praeguse põhiseaduse järele võimalik, paneb rahva jällegi omavahel tülli. Rahvuskogu liikmete valimine aga uuel kavatsetava isikuvalimise põhimõtte alusel, on kõigiti otstarbekohane, sest siis osutub isik valituks oma tubliduse aga mitte parteisse kuuluvuse järele.

Kahekojaline rahvuskogu on soovitatav ja otstarbekohane, sest teine koda on kontrolliks esimesele ja tasakaalustab ta tegevust.

Meie, allakirjutajad, olles veendunud praeguse põhiseaduse puudulikkuses, kutsume kõiki kaaskodanikke 23., 24. ja 25. veebruaril s. a. hääletamiskastide juurde. Mitte keegi ei tohi jääda osavõtmata sellest üldrahvuslikust sammust meie riigielu

kindlustamiseks, ja kui tahame, et Eesti rahvas püsiks iseseisva rahvana teiste vabade rahvaste peres, tahame rahulikult areneda omariikluse vaimus, hoida käes nii kalli hinna eest võidetud vabadust ning olla oma esivanemate maa võimsateks peremeesteks ja tugevaks valitsejaks, kellesse ei hakka kunagi külge võoras vaim, tulgu see kas idast või läänest, hääletame kõik riigivanema otsuse — põhiseaduse paranduseks kokku kutsuda rahvuskogu — poolt.

Ühelgi tõsisel eestlasel ei või olla põhjust teisiti toimimiseks ja kuigi vast mineviku tõttu mõnelgi seda nagu kiuste võiks ehk olla, neile eestimeeleline käesirutus ühinemiseks.

Selleks kutsuvad meid meie rahvajuhid eesotsas riigivanemaga, kes peensusteni teadlikud meie riigielu nähtustest ja avaldustes. Needsamad riigijuhid viisid meid sangarlikul vabadusvõitlusel võimsale võidule, sellepärast oleme kindlad, et nad viivad meid ka kättevõidetud vabaduse võimsale ja jäävale kindlustamisele.

Õnnelik ja tugev on see rahvas, kes seismiselt terve ja ühtehoiduv, kel on omad rahvajuhid — kangelased, ning täielikum õnn ja võit rahval on veel siis, kui ta kuuleb oma juhtide hüüdu ning järgneb neile!

Maha poliitiline vihavaen! Elagu üksmeelne, vaba, demokraatlik Eest!

Selleks hääletame kõik nüüd poolt!
Tsoorus, 9. veebruaril 1936. a."

Minu austatud kuulajad,

need on meeolud ja arusaamis-
sed kaugelt külast.

Kui ma lugesin meid, oli selge, et midagi ei ole juurde lisada sellele, mis mõeldakse nendel viimastel nädalatel rahva keskel, tänu selgitustööle, tänu meie ühise vaimu kasvamisele, tänu sellele, et meil on tõusnud leplikkuse meel, et meil on tõusnud ühtehoidmise meel ja ühtehoidmise tunne. Minu austatud kuulajad, mul ei ole sellele palju enam midagi juurde lisada. Ma annaksin aga teile veel edasi isikliku sügava veene, millega lähen rahvahääletusele usus enda rahvusse ja ta elukäigu võitlusse.

Eesti rahvas meie oma kodumaisel pinnal on vana 1000-aastaline ja aastasadadid vana rahvas. Kogu oma ühiseluga, kogu oma haridusega, kogu oma majandusega ja kogu oma parandusega kõigist mineviku aegadest säilinud ja hoidunud on ta siin ainult tänu sellele, et meie igivana muistsel rahval on olnud usku oma kõrgesse jumalasse, oma saatusesse, oma eemärkidesse, et tal on olnud

usku enese kui rahva kutsumusse elamiseks põliselt nii olevikus kui ka tulevaste põlvede jaoks. Samuti on meie rahvas säilinud sellel meie armastatud maapinnal 1000 aastat selle kindla usu veendel, et tal on olnud ka kartuse ja pühaduse tunne oma maamulla vastu, mida ta on sigitanud sajandeid, millele ta on kohustuse annud sigitada seda ka sadadid ja tuhandeid aastaid, edasi. Need meie päritolu kindlamad meeleolud, mis meie oleme võtnud Kalevipoja päevilt ja mis oleme võtnud oma enda muistsetest aegadest, need on hoidnud meis kõigis kindlat usku ja veenet enese kõrgesse saatusse ja enese usku oma eluruumi.

Rahvas, kel ei ole usku enese eluruumi pühimusse, see rahvas muutub enese meeoludes väga kergelt ühepäeva rahvaks ja ta muutub paindlikuks kõigi teiste välismõjude vastu.

Ja meie teame, minu austatud kuulajad, et neid mõjutusi on meile tungimas sisse nii läänest kui idast. Nii olles kantuna võitluse aegadest mineviku päevil kõigesse sellesse, mis meie praegu minevikust peame võtma ka tänapäeva võitluse ideeks niisuguse kindla usu, ükskõik millisesse rahvaossa meie ka ei kuulu. Ükskõik, kas oleme meie töölised või mõned muud teoinimesed teistel aadel, ükskõik, kas oleme põllumehed või talu inimesed või muudel tegelikkudel tööaladel töötajad inimesed, ükskõik, kas kuulume Eesti rahvusesse või kuulume Vene või Saksa rahvusesse, kes selle maa pinnal hilisemal ajalookäigul asunud, meie jagame koos selle riigi saatust. Meie oleme kutsutud eluvõitlust hoidma, kindlustama rahva saatust, mis on tuleviku paremaks väärtuseks. Meie töö peab olema suunatud hariduselu arenguks, majanduselu arenguks ja vaimu kui ka usuelu arenguks. Meie töö peab olema selleks, et Eesti riik oma raskustes püsima jääks aastakümneteks, aastasadadeks, ilma et meil oleks tarvis pidada rasket sisevõitlust. Selleks, et meie riigikord kindlaks kujuneks, selleks kutsume rahvuskogu kokku töötama kindlas usus meie rahvasse, kindlas usus jumalasse kui meie rahvale eluõnne ja gavasse võimu.

Meie peame võtma vastu selle võitluse kutse, selles kindlas usus, et Eesti rahvas peab võitlema selle eest, et temast kasvaks elujõuline, kange ja tugev rahvas. (Kiiduavaldused.)

Kui meie praegu paneme tähele, kuidas ülemaailma korraldavad tei-

sed rahvad endi ridu võitluseks oma eluruumi eest, kuidas nad korraldavad ja kinnitavad oma võimu, et mitte anda käest, mis kellelgi olemas ja veel rohkem, et võita tagasi, mis kord käest võideldud. Seepärast Eesti rahvas, meilt on ajaloo käigus palju võetud, aga see, mis oleme tagasi võitnud, seda ei võta meilt enam keegi. Meie oleme kutsutud ühte hoidma ridu, et meie riiklik kord muutuks püsivaks ja kindlaks; see on kõikide meie elukutsete huvides. Seepärast 23., 24. ja 25. veebruari päevadeks, meie riikliku aastapäeva päevadeks soovin teile, austatud Tallinna kodanikud siin koosolekul, kui ka Eesti kodanikud üle maa, meelekindlust ja kutsun üles kui üks naine ja üks mees astuma hääletamise kasti juurde, et öelda: Eesti rahvas hoiab kokku ja hääleta poolt. Selleks teile kõigile õnne ja jõudu! Sest see tegu, mis meie teeme, on kõrge isamaaline tegu, see koondab meie rahvast ja tootab meile kindlat olevikku ja kindlat tulevikku. (Kiiduavaaldused.)

Eestlane, tunne ennast!

Nagu meie maa- ja rahvavanem Lembitu omal ajal kutsus ja kogus mehi lipu alla võitluseks võõra võimu ja surve vastu, nii kutsus meie riigivanem, keda võiks ka õigusega nimetada meie riigi isaks, praegusel momendil mitte üksi mehi, vaid ka naisi, kaitsma Lembitu päevilt säilinud seda kallist pärandist — vabadust, võõra võimu ja surve vastu. Kuigi see pärandis oli aastasadu võõrastel jagada, on õiglusekohus — meie vabadussõda — selle kalli pärandise meile siiski tagasi mõistnud. Meie peame seda hinnalist pärandist oskama hoida ja kaitsta. Sellepärast iga malevlane ja iga eestlane taganda endast sahkerdaja ja salakaval kaubitseja, kes kavalal ja petisel viisil tahab meilt seda pühamat ja kallimat varandust omale osta. Teadku kõik sahkerdajad ja salakvalad kaubitsejad, et see varandus ei ole müüdiv ja seda varandust ei suuda ka keegi meilt osta, sest selle suurema ja pühama aarde — vabaduse oleme oma verehinnaga lunastanud.

Eestlane, kadugu su verest viimane orjameelsuse idu, mis sinna meie orjastamise aastasadadel on kantud. Hävita enda vaimust umbrohi juurtega, mis püüab su vaimu mürgitada.

See vaim ja meelsus, mille vastu

meie praegu võitleme, on võõras ja meie vaenlaste poolt pakutud ja laenatud vaim. Aga teadke ka seda, et iga laen kuulub tasumisele, kuulub tasumisele protsentidega. Selle võõra laenu protsentideks nõutakse meie riiki ja vabadust!

Mõtelge hetkeks ka sellele asjaolule, kui need vekslid kord protesti on läinud ja meilt seda laenu tagasi hahatakse nõudma. Kas suudame siis lunastada seda võlga? Kas suudame lunastada neid protsentidegi — oma verehinnaga?! Sellele küsimusele võib ajalugu anda ainult karmi vastuse.

Sellepärast eestlane, tunne ennast! Tunne enmast rohkem, kui kunagi varem, sest käesolev 23., 24. ja 25. veebruar nõuab sinu enesetundmist ja eneseväärtust.

— — — — s.

Millal võib tarvitada rahvuslippu.

Meie sini-must-valget rahvuslipu tarvitatakse vastava määruse kohaselt riigilipuna üleriiklikult riiklikudel pühadel (Eesti iseseisvuse aastapäeval ja Võidupühal) ja riiklikudel sündmustel.

Riigi ja omavalitsuste kõigi hoonete ja ehituste eraldi ehitamiseks riigilippudega teeb korralduse sise-minister, üksiku riigi või omavalitsuse hoone või ehituse eraldi ehitamiseks aga vastava keskasutuse juhataja.

Kohaliste pühade või sündmuste puhul võib riigilippu hoonete ja muude ehituste väliseks ehitamiseks tarvitada laiaulatuslikumalt ainult neil juhtudel, kui sellest vastava politseiprefekti korraldusel on antud avalikult teada (näiteks rahvuspäevad, vabastamispäevad, riigi juhtivate isikute külaskäigud jne.).

Peale ülaltähendatud juhtude võib üksiku erahoone või ehituse väliseks ehitamiseks tarvitada rahvuslippu, ilma mingisuguse loata, neil juhtudel, kui samas hoones või ehituses pühitsetakse mõnd perekondlikku pidulikku sündmust, või mõne ühingu või seltsi poolt korraldatud pidulikku sündmust.

Leina korral tarvitatakse rahvuslippu samadel tingimustel, kusjuures lipp peab olema lastud poolde var-dasse.

Hoonete ja muude ehituste väliseks ehitamiseks välja pandud rahvuslipud tuleb päikese loojaminekul maha võtta.

Seega ei ole luba tarvitada hoonete

ehitamiseks rahvuslippudega juhtudel, nagu: pulmad, varrud, sünnipäevad, hinnatavate külaliste külaskäikudel ja muudel põhjustel kokku kutsutud perekondlikudel ja seltskondlikudel koosviibimistel.

Rakvere linnajaoskonna jaoskond.

15. veebruaril 1936. a.

Nr. 197.

Rakveres.

Viru Maleva Pealikule.

Käesolevaga palun avaldada „Malevlases“ järgmine teadaanne:

Rakvere linnajaoskonna esinaine annab käesolevaga teada, et 27. veebruaril kell 8 õhtul Rakvere malevkonna ruumes annab ülevaate V Naiskongresist Rakvere linnajaoskonna sekretär Alice Tank, kes on osa võtnud kongressist linnajaoskonna saadikuna.

V. Mikkelson,
esinaine.

TÄNUAVALDUS.

Naiskodukaitse Jõhvi alevi patarei jaoskonna juhatuse nimel avaldan sügavamat tänu kõigile, kes oma ilmutamisega ja kaasabiga jaoskonna peo heaks kordaminekuks 8 veebr. s. a. kaasa aitasid.

Eriti suurim tänu lavategelastele, kuid ka kõigile nendele, kes oma töö ja annetustega peo sissetulekut aitasid suurendada.

Veel kord südamlilik tänu!

L. Raukas.
Esinaine.

NAISKODUKAITSE ESINAINE.

12. veebruaril 1936. a.

Nr. 311.

Viru ringkonna esinainele.

Saadan Teile käesolevaga ära kirjad Naiskodukaitse ringkondade esinaste koosoleku protokollist 19. I. 1936. a. ja teenetemärgi statuudist.

Päevakorra p. 1. all koosoleku poolt vastuvõetud seisukohtades teen praktilikkuse mõttes vormi alal järgmised parandused ja täiendused: õdedele — naiskodukaitse rätik, harilik õepõll, põllet — rinnal punane rist Kaitseliidu kotkaga, ja käesidemel kaks väikest punast risti teine teisel pool ringkonna embleemi (tähed „K. L.“, kus need veel käesidemel olemas, jääks sel puhul sealt ära); samariitlastele — naiskodukaitse rätik, õepõll ilma ristita, ku-

na käeside on ühine õdede käeside-mega. Mis puutub Naiskodukaitse vormi lõikesse, siis tuleb ses asjas täpselt kinni pidada kinnitatud vormi kirjeldusest, mis avaldatud brošüüris „Kaitseliidu vorm“ lehekülgl 23.

Samariitlaste ja õdede registreerimise asjas teen teatavaks ringkondade esinaiste ja arstide koosoleku seisukoha 19. I. 36. a., mille järgi Naiskodukaitse liikmeile, kes on lõpetanud samariitlaste ehk õdede kursused Punases Ristis, antakse välja Naiskodukaitse lõputunnistused ja registreeritakse Naiskodukaitse, Punase Risti alla kuuluvad lõpetajad saavad lõputunnistused Punase Risti poolt ja registreeritakse Punases Ristis. Lõpetajale, kes ei kuulu Naiskodukaitse liikmeskonda ega ole ka Punases Ristis registreeritud, antakse välja vastav tunnistus kursuse arstide komisjoni poolt. Seda tunnistust võib siis selle organisatsiooni (Punane Rist, Naiskodukaitse) lõputunnistuse vastu ümber vahetada, kuhu isik edaspidi sisse astub.

Asja praktilikkuse mõttes võtavad tihti osa Naiskodukaitse liikmed Punase Risti samariitlaste ja õdede kursustest ja kursuse lõpetades on neile välja antud Punase Risti lõputunnistused ja nad ka Punases Ristis registreeritud. Naiskodukaitse nimekirjas esinevad nad ka kui samariitlased ehk õed. Samane registreerimine võib samariitlaste ja õdede arvu kunstlikult suurendada, mis kord mobilisatsiooni korral palju arusaamatusi võiks tekitada ja mis meid nii mõnegi ootamatuse ette võiks seada. Et Naiskodukaitse, samuti ka Punane Rist õiget pilti saaks õdede ja samariitlaste tegeliku arvu kohta, tuleb samane registreerimine kiires korras ümber korraldada ja edaspidi toimida ilma erandita koosolekul vastuvõetud otsuse kohaselt. Ümberkorraldus tuleb läbi viia kirjalikult ja vastavad otsused protokollida.

Juhendis Naiskodukaitsele ülesannete täitmiseks sanitaar- ja toitlus-alal, mis kinnitatud Kaitseliidu ülem-kindral Roska poolt 8. III. 35. a., on ette nähtud, et seitsmel Naiskodukaitse ringkonnal tuleb varustada 1200 voodit. Viimasel Naiskodukaitse ringk. esinaiste koosolekul aga selgus, et varustamist oleks kergem läbi viia, kui kõik ringkonnad, vastavalt nende üldkoormatusele sanitaar-alal, võtaks osa ka voodite varustuse muretsemisest. Töö jaotus jäi esinaise hooleks. Arvesse võttes üldtöökoormatust sanitaaralal üksik-

kutes ringkondades, olen jaganud voodite arvu ringkondade vahel järgmiselt:

Harju	—	100
Järva	—	75
Lääne	—	25
Narva	—	25
Petseri	—	25
Pärnu	—	100
Pärnumaa	—	75
Tartu	—	25
Tallinna	—	200
Tartumaa	—	100
Võru	—	50
Viru	—	50
Valga	—	50
Sakala	—	150
Saare	—	25.

Arvatavasti ei tule ringkondadelt vastulauseid selle jaotuse kohta, mis pärast palun siis ka asuda tööle vastavalt eelpool tähendatud jaotusele.

Ühtlasi palun Teid loterii piletite raha hiljemalt 20. aprilliks s. a. ära saata.

Märkus: Mõõdud: õepõlle rist — punane korrapärase rist; harud ühepikkused; risti üldpikkus ja laius 8 cm., kuna risti haru laius 3,2 cm.; keskele asetatud kaitseliidu kotkas; kotka horisontaal läbimõõt 5 cm. ja vertikaal 4 cm.

Käeside — harilik Naiskodukaitse käeside kahe sinise horisontaal joonega; käesidemel kaks korrapärase punast risti teine teisel pool ringkonna embleemi; risti üldpikkus ja laius 3 cm.; risti haru laius 1,2 cm.

M. R a a m o t.
Esinaine.

KÄSUKIRI VIRU MALEVALE.

Nr. 9.

19. veebruaril 1936. a. Rakveres.

§ 1.

Vabastan isiku enese palvel Sonda üksik rühma Lümatu rühma 2. jao pealiku kohalt Voldemar Tarumi arvates teda Sonda üksik rühma toetajaks liikmeks. Uueks Lümatu rühma 2. jao pealikuks määran senise jao pl. abi Arnold Trelli ja uueks j. pl. abiks Martin Rego; kõik arvates 11. 02. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2097.

§ 2.

Kinnitan üksustes kl. kl. kohtadele järgmiselt:

Rakvere I. malevkonna orkestris:

Orkestri pealiku abiks Anton Pedak'i (Peterson) ja orkestri sekretäriks — Evald Valdmets'a, arvates 13. jaanuarist 1936. a.

Jõhvi alevi patareis:

II suurtüki pealikuks — Paul Brunns'i, arvates 1. jaan. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 1896, 2100.

§ 3.

Endine Tallinna maleva kl. Otto Aleksandri p. Pallas, kui Viru maleva piiridesse elama asunu, lugeda malevasse vastuvõetuks ja arvata I. Rakvere malevkonna Kalevi kompani nimekirja, arvates 1. II. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 1951.

§ 4.

Viin üle elukoha muutmise tõttu G. Urban'i Peresaare üksikrühma koosseisust Sonda üksikrühma koosseisu, arvates 5. 02. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2131.

§ 5.

Viin kl. kl. Teetsov'i ja Eduard Aitjenti Rakvere I. malevkonna koosseisust Peresaare üksikrühma koosseisu elukoha muutmise tõttu, arvates 5. veebruarist 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2059.

§ 6.

Maleva koosseisust ja üksuste nimekirjadest mahakustutada kl. kl. järgmiselt:

Pada üksikrühma koosseisust:

Omal soovil — Voldemar Rätsepp, arvates 10. veebruarist 1936. a.

I. Rakvere malevkonna koosseisust:

Elukoha muutmise tõttu — Otto Kaasik, arvates 03. 01. 1936. a.; Valter Kasikov, arvates 06. 02. 1936. a.; Artur Kuusma, arvates 15. 01. 1936.

Omal soovil — Voldemar Sundja, arvates 11. 02. 1936. a. ja Al-der Saar, arvates 22. 01. 1936. a.

Õiendus: ljh. nr. 2116 ja nr. 2127.

§ 7.

Ringkonna koosseisust ja jaoskondade nimekirjadest kustutada liikmeid maha järgmiselt:

Iisaku jaoskonnast:

Elukoha muutmise tõttu — Meeri Luha, arvates 15. 02. 36. a.

Salla jaoskonnast:

Omal soovil — Ida Orre, arvates 11. XII. 1935.

Elukoha muutmise tõttu — Elisabeth Tamm, arvates 11. XII. 1935. a.

Õiendus: ljh. nr. 2124 ja nr. 1907.

§ 8.

Arvata N. K. Salla jaoskonnas Aino Metstoa toetajaks liikmeks, arvates 11. XII. 1935. a.

Õiendus: ljh. nr. 1907.

§ 9.

Endine Kohtla kompani kl. Heinrich Timusk, kui kaitseväest tagasi tulnud ja uuesti kompanisse astunud, lugeda malevasse vastuvõetuks, arvates 1. 01. 1936.

Õiendus: ljh. nr. 1905.

§ 10.

Nimede muutmise seaduse alusel on oma nimed muutnud alljärgnevad kaitsepolitseilased ja naiskodukaitse liikmed:

Rakvere suurtükiväe divisjonis:

Jüri Karosson — Karusoo'ks.

Sonda üksikrühmas:

Elmar Rotman — Roone'ks.

Kunda kompanis:

August Baumann — Leheste'ks,

Karl Baumann — Leheste'ks.

Illuka kompanis:

August Ambus — Ahu'ks,

Priidik Hindreus — Hindre'ks,

Anvelt-Gotthard Mahmastol —

Mahelsaar'eks,

Albert Mahmastol — Sinimets'aks,

Rudolf Rebina — Roostalu'ks,

Elmar-Voldemar Selliov —

Laanemets'aks,

Paul Treier — Teessar'iks,

Voldemar Tõnnov — Laaneväli'ks.

Vohnja jaoskonnas:

Ida Reinson — Reet Rei'ks.

Küti jaoskonnas:

Luike Treimann — Talvik'uks.

Õiendus: ljh. nr. nr. 2098, 2106, 2119, 2110 ja 1894.

§ 11.

Naiskodukaitse Vihula jsk. esinaine Alide Polmann kandis ette, et tema nimi on abiellumise tõttu muutunud Alide Pärge'iks, missugune muudatus tema sooviavalduslehele sisse kanda.

Õiendus: ljh. nr. 2094.

§ 12.

Naiskodukaitse Küti jsk. liige Adeele Priskal kandis ette, et tema nimi on abiellumise tõttu muutunud Adeele Timberg'iks, missugune muudatus tema sooviavalduslehele sisse kanda.

Õiendus: ljh. nr. 1894.

Alguskirjale allakirjutatud:

G. V a h e r,
Kolonnelleitnant,
Viru maleva pealik.

Mispärast pooldame rahvahääletust?

Hea põhiseadus on hädatarvilik. Rahvahääletusel hääletame poolt seepärast, et

1) põhiseaduse vead tuleb lõplikult kõrvaldada ja vaba rahva tahtmise kohaselt välja töötada kindel Eesti Vabariigi põhiseadus;

2) senine riiklik (põhiseaduslik) kriis tuleb otsustavalt lõpetada;

3) selleks kokku uus asutav kogu — Rahvuskogu!

Peame tegema otsustava lõpu meie senisele riiklikule ja põhiseaduslikule kriisile. Seda nõuab meie sisemine ülesehitav töö, aga ka väline julgeolek. Seda nõuab meie rahva ja riigi au. Seda nõuab meie ühistunne ja vastutus tulevaste põlvede ees. Sellega tõrjume tagasi kõik võõrad „aitajad“ ja ihaldajad.

Kunas on selleks õige aeg?

Just nüüd, kus riigijuhtimine on kindlates vilunud kätes, kus meeleolud rahulikud ja majanduslik elu on korras. Katust tuleb parandada ilusa ilmaga, aga mitte siis kui vihma kaela kallab. Seda teab iga peremees. Rahutul raskel ajal, tülide ning mässu meeolus tehtud põhiseadus ei saaks hea ega püsiks kuigi kaua.

Mida annab Rahvuskogu?

Ainult ja ainult seda, mida vajab Eesti riigirahvas, mida meie kõik soovime ja nõuame:

Eesti riiki juhib valitav riigipea — Riigivanem. Valitsusvõim olgu kindel ja püsiv. Kõrgemate riigiorganite vahel — kahekojaline rahvaesindus ja valitsusvõim — peab valitsema tasakaalustatud koostöö. — Sellest järgneb: Riigivanemal olgu õigus Riigikogu laiali saata ja uued valimised määrata, kui riiklik vajadus seda nõuab; Valitsuse kutsub ametisse ja vabastab sellest Riigivanem, millega kõrvaldatakse pikad valitsuse kriisid ja kauplemised; ministrid lahkuvad ametist, kui rahvaesindus avaldab neile otsest umbusaldust.

Rahvaesindus olgu kompetentne ja töövõimeline. Selleks on vajalik:

a) kahekojaline Rahvuskogu, b) isikuvälimise põhimõtte teostamine valimisseaduses, c) selgus seaduste andmise käigus ja d) eelarve ning maksuseaduste otsustamine ainult rahvaesinduse kaudu.

Õigusmõistmine toimu rippumatult vastavate seaduste piires ja alusel.

Riigikaitse ja selle juhtimine olgu tugev ning kindel.

Omavalitsused — nii kohalikud kui ka kutselised ja kultuurilised — olgu elujõulised ja jõukohased ja kogu riigi ning rahva teenistuses.

Riigimajapidamise kontroll olgu asjalik ja parteipoliitikast segamatu (iseseisval alusel nagu kohtud).

Kas peremees jääb majja?

Jah, jääb. Riigivanema võim jääb kindlaks ja tugevaks. Sest rahvahääletusele tulevas otsuses on see määratud: Eesti riiki juhib valitav riigipea — Riigivanem. Sellest järgneb, et Riigivanem juhib kõiki riigiorganeid. Tema teostab valitsemisvõimu, juhib vabariigi valitsust, kutsub ametisse ja vabastab sellest ministrid. Temal on hädakorral tarvilikkude dekreetide andmise õigus. Tema kuulutab välja seadused ja võib neid tarbekorral rahvaesindusele uueks läbivaatamiseks tagasi anda. Temal on õigus lõpetada riigikogu istungjärke ja ka riigikogu laiali saata ning uued valimised määrata, kui riiklik vajadus seda nõuab. Nii et sellest küljest pole karta midagi, peremees jääb majja.

Eesti peab olema rahvaavalitsuslikul alusel valitsetav vabariik, kus kõrgeim võim on rahva käes. — Sellest järgneb: Rahvas kujundab riikijuhtiva tahte a) Riigivanema valimisega, b) rahvaesinduse valimisega isikuvälimise alusel, millele kõrvaldatakse endine parteidevalitsus, ja c) seaduseelnõude rahvaalgatamisega. Rahval peab seejuures olema ka õigus riigi organeid kontrollida ja neile juhtnõore anda, milleks peale valimiste ning rahvaalgatuse on veel a) seaduseelnõude rahvahääletus ja b) plebistsiid. Rahva ja kodanikkude põhiõiguste kaitse riigi ja rahva hüvanguks peab olema kindlustatud.

Mispärast lähme kõik hääletama?

Sellepärast, et isamaa kutsub. Riigivanem K. Päts, kaitseväge ülemjuhataja kindral J. Laidoner ja teised auväärased riigitegelased kutsuvad meid hääletama: see on tingimata tarvilik täita. Meie usaldame ja toetame neid mehi — ja ka seepärast lähme hääletama.

Meie ei võta kuulda vastupidist juttu, sest need jutupuhujad on kavalad ja soovivad Eesti rahvale ning riigile ainult halba.

Ainult üks otsus on õige: poolt!